

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

KMETIJSKA
SVETOVALNA
SLUŽBA
SLOVENIJE

PREVENTIVNO ZDRAVSTVENO VARSTVO DROBNICE

PROGRAM
RAZVOJA
PODEŽELJA

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja:
Evropa investira v podeželje

VSEBINA

- **PREPOZNAVANJE BOLEZNI PRI DROBNICI**
- **NAJPOGOSTEJŠE NALEZLJIVE BOLEZNI DROBNICE**
- **NAJPOGOSTEJŠE PRESNOVNE BOLEZNI DROBNICE**

PREPOZNAVANJE BOLEZNI PRI DROBNICI

- ANAMNEZA
- SPLOŠNI KLINIČNI STATUS ŽIVALI (*STATUS PRAESENS*)
 - Habitus (telesna konstitucija, telesna kondicija, splošno obnašanje živali)
 - Ocena izraza obraza
 - Trias
 - Pregled vidnih sluznic
 - Pregled površinskih bezgavk

PREPOZNAVANJE BOLEZNI PRI DROBNICI

- TRIAS
 - Frekvenca pulza (št./min.) – A. femoralis
 - Frekvenca dihanja (št./min.)
 - Telesna temperatura (°C) – rektalno
 - Frekvenca vampovih kontrakcij (št./5 min.) – leva lakotnica
- Površinske bezgavke
- Vidne sluznice

PREPOZNAVANJE BOLEZNI PRI DROBNICI

Fiziološke vrednosti triasa pri drobnici

Parameter	Jagnje	Ovca	Kozlič	Koza
Frekvenca dihanja (št./min.)	20 - 40	16 - 30	20 - 40	10 - 30
Frekvenca pulza (št./min.)	100 - 116	60 - 80	100 - 120	60 - 80
Telesna temperatura (°C)	38,5 - 40	38,5 – 39,5	38,5 – 39,5	38,3 - 39
Frekvenca vampovih kontrakcij (št./5 min.)	/	10	/	10

PREPOZNAVANJE BOLEZNI PRI DROBNICI

- NADALJNA DIAGNOSTIKA:
 - Preiskave blata
 - Preiskave krvi
 - Preiskave kožnih brisov, ostružkov
 - Patoanatomske preiskave
 - Histološke preiskave, preiskave organov
 - Toksikološke preiskave (organi, vampova vsebina idr.)
 - Preiskave krme idr.
- DIAGNOZA:
 - Etiološa
 - Patoanatomska
 - Diferencialna diagnoza

NAJPOGOSTEJŠE NALEZLJIVE BOLEZNI DROBNICE

- **Lentivirusne okužbe ovac in koz (maedi-visna in virusni artritis/encefalitis koz)**
- **Kazeozni limfadenitis**
- **Paratuberkuloza**
- **Nalezljiva enzootska šepavost ovac**
- **Klamidijsko zvriganje ovac (enzootsko zvriganje ovac, ovčja klamidioza)**
- **Bolezen modrikastega jezika**

Lentivirusne okužbe ovac in koz (maedi-visna in virusni artritis/encefalitis koz)

- ETIOLOGIJA: maedi-visna virus, virus artritisa/encefalitisa koz
- KLINIČNA SLIKA: dispneja (maedi), nevrološki znaki (visna), progresivni artritis, encefalomyelitis
- PREPREČEVANJE: biovarnostni ukrepi, preprečevanje prenosa in širjenja bolezni
- ZDRAVLJENJE: ni specifičnega zdravljenja

Lentivirusne okužbe ovac in koz (maedi-visna in virusni artritis/encefalitis koz)

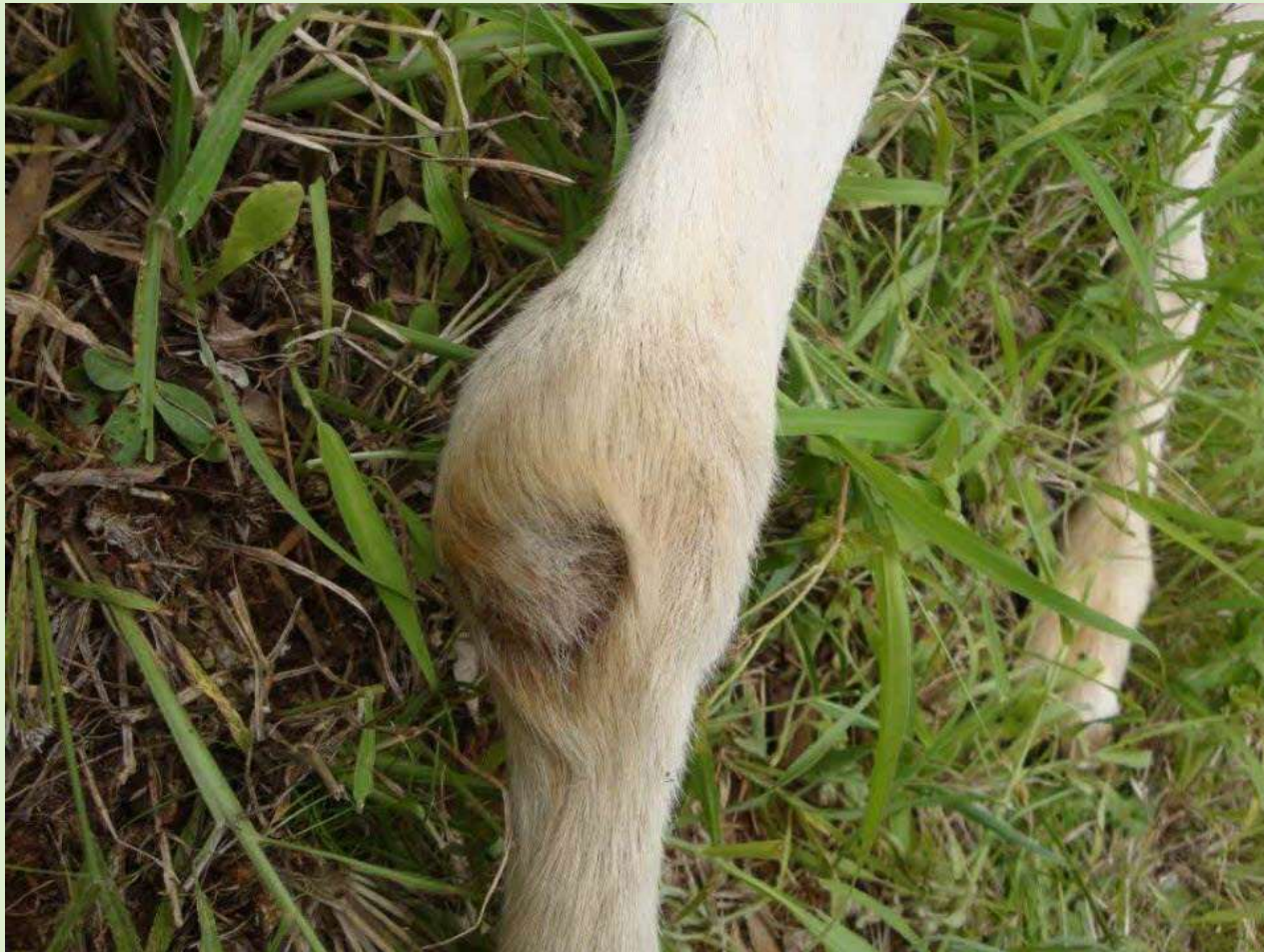

Foto: Sandra Baxendall

<https://www.vetvoice.com.au/articles/caprine-arthritis-encephalitis-in-goats/>

Lentivirusne okužbe ovac in koz (maedi-visna in virusni artritis/encefalitis koz)

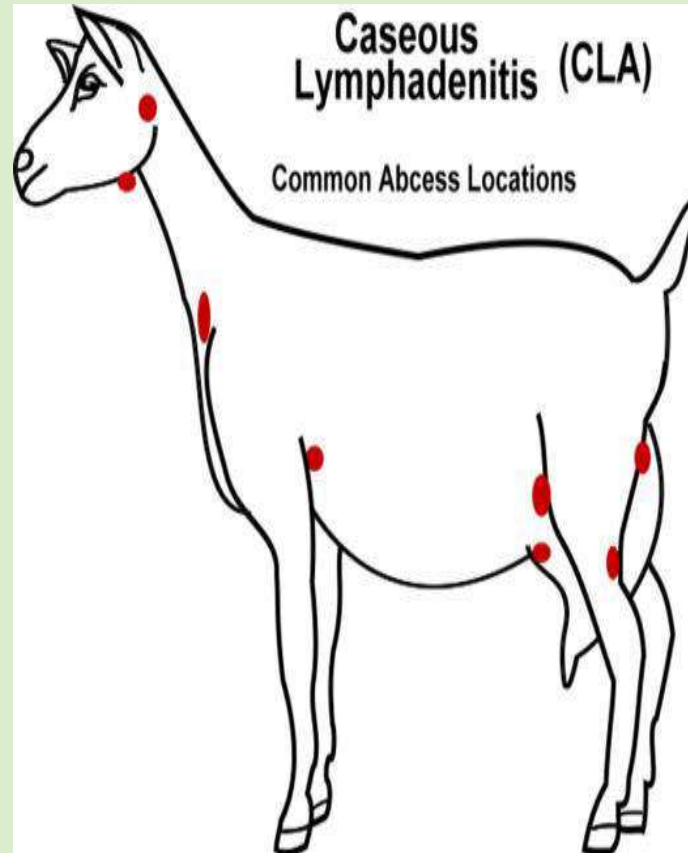
Foto: Sandra Baxendall

<https://www.vetvoice.com.au/articles/caprine-arthritis-encephalitis-in-goats/>

Kazeozni limfadenitis

- ETIOLOGIJA: *Corynebacterium pseudotuberculosis*
- KLINIČNA SLIKA: abscesi
- PREPREČEVANJE: biovarnostni ukrepi, preprečevanje vnosa povzročitelja v rejo, ustrezna oskrba živali, izločanje okuženih živali
- ZDRAVLJENJE: antibiotična terapija, kirurška terapija

Kazeozni limfadenitis

<http://www.crookwellvet.com.au/AnimalCare/Sheep/Cheesygland.aspx>

Kazeozni limfadenitis

<http://www.crookwellvet.com.au/AnimalCare/Sheep/Cheesygland.aspx>

Paratuberkuloza

- ETIOLOGIJA: *Mycobacterium avium* subsp. *paratuberculosis* (*Mycobacterium paratuberculosis*)
- KLINIČNA SLIKA: neznačilno občasna ali trdovratna driska, hujšanje
- PREPREČEVANJE: biovarnostni ukrepi, preprečevanju vnosa povzročitelja v rejo, izločanje okuženih živali
- ZDRAVLJENJE: neozdravljiva
- POTENCIALNA ZOONOZA (CROHNOVA BOLEZEN)

Paratuberkuloza

Foto: www.agric.wa.gov.au

<https://www.farmersweekly.co.za/farm-basics/how-to-livestock/the-basics-of-johnes-disease/>

Nalezljiva enzootska šepavost ovac

- ETIOLOGIJA: *Dichelobacter nodosus* in *Fusobacterium necrophorum*
- KLINIČNA SLIKA: neješčnost, šepanje, povišana telesna temperatura, vnetje svitka, pete in medparkeljne reže, značilen sladkobno gnilobni vonj bolezenskih sprememb, odstopanje roževine parklja
- PREPREČEVANJE: biovarnostni ukrepi, preprečevanju vnosa povzročitelja v rejo, izločanje okuženih živali, zagotavljanje ustreznih zoohigijskih pogojev
- ZDRAVLJENJE: kopeli za parklje, antibiotična terapija

Nalezljiva enzootska šepavost ovac

Foto: Strobel

<https://www.wochenblatt.com/landwirtschaft/nachrichten/schafe-was-tun-bei-moderhinke-8856787.html>

Nalezljiva enzootska šepavost ovac

<https://www.landwirtschaftskammer.de/fotos/zoom/s/schaf-2008-11.jpg>

Klamidijsko zvriganje ovac (enzootsko zvriganje ovac, ovčja klamidioza)

- ETIOLOGIJA: *Chlamydophila abortus*
- KLINIČNA SLIKA: enzootsko zvriganje proti koncu brejosti, prezgodnji porodi, ne vitalna jagnjeta
- PREPREČEVANJE: biovarnostni ukrepi, preprečevanje vnosa povzročitelja v rejo, izločanje okuženih živali, neškodljivo odstranjevanje abortiranih plodov in plodovih ovojnic ter onesnaženega nastilja, osamitev okuženih živali po porodu, zagotavljanje ustreznih zoohigijskih razmer
- ZDRAVLJENJE: antibiotična terapija

Klamidijsko zvrhavanje ovac (enzootsko zvrhavanje ovac, ovčja klamidioza)

<https://www.fginsight.com/news/news/controlling-an-enzootic-abortion-storm-at-lambing-time-230115-1448>

Bolezen modrikastega jezika

- ETIOLOGIJA: 24 različnih serotipov virusa bolezni modrikastega jezika, prenos virusa krvosesne mušice iz rodu *Culicoides*
- KLINIČNA SLIKA: apatija, depresija, povišana telesna temperatura, konjunktivitis, vnetje dlesni, ustne in nosne sluznice, hiperemija nosne in ustne sluznice, edem in otekline glave, nosni izcedek, slinjenje, težko dihanje in dušenje, cianoza jezika, vnetje parkljev
- PREPREČEVANJE: biovarnostni ukrepi, preprečevanje vnosa povzročitelja v rejo, zaščitno cepljenje, serološki pregledi vzorcev krvi kontrolnih živali, entomološki nadzor
- ZDRAVLJENJE: /

Bolezen modrikastega jezika

<https://microbewiki.kenyon.edu/index.php/File:Bluetongue.jpg>

NAJPOGOSTEJŠE PRESNOVNE BOLEZNI DROBNICE

- **Gravidnostna toksemija ovac**
- **Ketoza koz**
- **Acidoza pri ovcah in kozah**
- **Obporodna hipokalcemija ovc in koz**

Gravidnostna toksemija ovac

- ETIOLOGIJA: potrebam živali neprilagojeni krmni obroki, več plodov, negativna energetska bilanca
- KLINIČNA SLIKA: zavračanje krme, neješčnost, neodzivnost, manjša aktivnost vampa, ki lahko tudi popolnoma preneha, trebuh je mehek, ohlapen in neboleč, živali lahko obležijo, povečana frekvenca pulza in dihanja, nezavest, nemirnost plodov
- PREPREČEVANJE: potrebam brejih ovac prilagojeni krmni obroki, zdravstveno neoporečna krma, prebavljivost, koncentracija energije, oskrba z minerali in vitamini, preventivna aplikacija glukoplastičnih substanc
- ZDRAVLJENJE: aplikacijo propionata, propilen glikola, kalcija, kalija, selena, vitamina E

Ketoza koz

- ETIOLOGIJA: potrebam živali neprilagojeni krmni obroki, negativna energetska bilanca
- KLINIČNA SLIKA: neješčnost, neodzivnost, krči, mišične fascikulacije, bolne koze obležijo, nezavest, nevrološke motnje, plašnost, občutljivost na hrup krči, škrtanje z zobmi
- PREPREČEVANJE: potrebam brejih ovac prilagojeni krmni obroki, zdravstveno neoporečna krma, prebavljivost, koncentracija energije, oskrba z minerali in vitamini, preventivna aplikacija glukoplastičnih substanc
- ZDRAVLJENJE: aplikacijo propionata, propilen glikola, kalcija, kalija, selena, vitamina E

Gravidnostna toksemija ovac

<https://www.farmosan.com/en/ruminants/sheep-farming/ewe-care/negative-energy-balance/>

Ketoza koz

<http://cahsspvd.pvamu.edu/animal-health-issues/pregnancy-toxemia/>

Acidoza pri ovcah in kozah

- ETIOLOGIJA: potrebam živali neprilagojeni krmni obroki, neustrezno razmerje med voluminozno krmo in koncentrati
- KLINIČNA SLIKA: kratkotrajne spremembe ješčnosti, sporadično pojavljanje šepanja in mastitisa, driska, spremenjena vsebnost in razmerje beljakovin in maščob v mleku, neješčnost, manjša aktivnost vampa, ki lahko tudi popolnoma preneha, apatija, napet in boleč trebuh, škrtanje z zobmi, mišične fascikulacije, povečana frekvenca pulza in dihanja, kisel vonj iz gobca, vodena in penasta driska, oligurija, dehidracija, koma
- PREPREČEVANJE: potrebam živali prilagojeni krmni obroki, ustrezna strukturnost krmnih obrokov, ustrezna tehnologija pokladanja koncentratov
- ZDRAVLJENJE: uravnavanje pH v ampove vsebine (alkalne soli), tekočinska terapija (voda, elektroliti), aplikacija vitaminov (predvsem B1 in B12), zdravstveno neoporečna voda in kvalitetna mrva

Acidoza pri ovcah in kozah

Foto: J. Ellem

<http://www.flockandherd.net.au/sheep/reader/acidosis-dorper-ewes.html>

Obporodna hipokalcemija ovc in koz

- ETIOLOGIJA: potrebam živali neprilagojeni krmni obroki, prevelika vsebnost kalcija v krmnih obrokih pred porodom
- KLINIČNA SLIKA: neješčnost, težko vstajanje, mišične fascikulacije, nekoordinirano gibanje, odsotnost, apatičnost, živali obležijo v prsni legi, držijo glavo obrnjeno na prsni koš in so večinoma neodzivne
- PREPREČEVANJE: ustrezna prehrana brejih živali, preprečevanje preobilne oskrbe s kalcijem, preventivna peroralna aplikacija kalcijevih pripravkov
- ZDRAVLJENJE: peroralna aplikacijo kalcijevih pripravkov, intravenozna infuzija kalcijevih preparatov in glukoze, fosforja ter vitaminov, če je hkrati prisotna tudi gravidnostna toksemija oz. ketoza

Obporodna hipokalcemija ovc in koz

<https://onlinelibrary.wiley.com/doi/pdf/10.1111/j.2044-3870.2012.00175.x>

HVALA ZA POZORNOST!

www.gore-ljudje.net